AMERIKOS LIETUVIS

THE LITHUANIAN AMERICAN

No. 6-tas | Phone Park 5318 | WORCESTER, MASS., 8-tą VASARIO (FEB.), 1930 M. | Kaina 5 Centai | Vol. XV

Meksikos Prezidentui Padarė 2-rą Operaciją

Meksikos Miestas. — Policijos ir kariška vyriausybė po ištyrinėjimo pasikesinimo nužudyt Meksikos prezidentą, suėmė apie dvidešimt žmonių. Pasikesinimas įvyko kaip tik po naujo prezidento Pascual Artiz Rubio inauguracijos, jam su žmona ir giminaitėm važiuojant automobiliu pro palociaus vartus, kada minia kėlė ovacijas, galvažudys paleido į prezidentą šešis šuvisus. Vienas šuvis pataikė prezidentui į žandakaulį, kitas jo žmonai apdraskė veidą, kitas sužeidė jo mažą gimnaitę, mergaitę, o kiti nepadarė jokios žalos. Tautiškame palociuje prezidentas tik ką buvo prisiekdinęs naujo kabineto narius. Tuojau daktarai juos paėmė savo globon gydymui ir prezidentui padaryta greita operacija. Ant rytojaus jam padaryta antra operacija išimt kaulo šukelės šmotą iš žando ir po operacijai jautėsi labai gerai. Meksikos prezidento gydytojai pranešė, kad stovis jo geras.

Prezidento sekretorius Lieutenantas Chazaro sakė, kad buvusis prezidentas Calles, sekretorius Portes Gil ir kiti kabineto nariai buvo matę prezidentą Ortiz Rubio ketvirtadienį, bet tiktai iš tolo. Prezidento gydytoji įsakė, kad nė vienam nebutų leista kalbėtis su juo. Jo padėjimas yra neblogas. Prezidentienė taipgi eina geryn. Manoma, kad jisai galės sugrįžt prie darbo į savaitės laiką. Policija ir kareivių pulkai saugoja prezidento nama.

Areštuotasis Flores, kuris paleido šuvius, gali but nuteistas daugiau dvidešimt metų kalėjiman pagal naujas teises. Bet, kadangi militariška vyriausybė paėmė šį įvykį į savo rankas, šios teisės gali but atmestos. Dabar eina tyrinėjimas ar Flores turėjo kokį nors ryšį su kokiu abelnu suokalbiu.

Suv. Valstijos ir Anglija Susitaikė

Londonas.—Valstybės sekretorius Stimson, Suvienytų Valstijų delegacijos vedėjas Laivynu Konferencijai, pranešime pareiškė kaip ir esanti karinių laivų lygume susitaikymas tarpe Suvienytų Valstijų ir Anglijos, bet tik priklauso nuo gero susitarimo tarpe Anglijos ir Francijos ir susitaikymo su Japonija. Kitą metą Anglija bus lygi su Suvienytom Valstijom didžiųjų karinių laivų skaičiuje, kada jau Anglija bus sunaikinusi du iš savo karinio laivyno laivu. Kaipo atsilyginimui už tą, Suvienytos Valstijos atmeta savo reikalavimą turėt dvidešimt vieną didelį kreiserį. Jungtinės Valstijos turės aštuonioliką didelių kreiserių, gi Anglija penkioliką. Šitaip, Ssuvienytos Valstijos turės 30,000 tonų daugiau didelių kreiserių, bet vistiek Anglija turės 42,000 tonų šešių colių kanuolėmis apginkluotų kreiserių daugiau negu Amerika.

Policija Išvaikė Demonstrantus

Milwaukee, Wis. — Antram kartui mažiau negu dvidešimt ekturių valandų bėgyje, Milwaukee miesto policija buvo sušaukta ketvirtadienį suardyt bedarbių demonstracijas. Prieš darbų išdavimo agenturą buvo susirinkęs nemažas bedarbių skaičius ir klausėsi vieno kalbėtojo prakalbų. Po to, keletą dienų atgal čia įvyko bedarbių paroda, kurią policija išskirstė. Policija juos išvaikė kaip tik tuo laiku, kada jie sustojo prieš miesto rotušę ir rengėsi suteikt savo reikalavimus "Darbo ar Mokesčio" majorui D. W. Hoan, socialistų partijos.

17 Metų Studentas Bandė Nušaut Mokytoją

Belgrade — Septyniolikos metų studentas gimnazijoj Shremškyje šiandien mėgino nušaut savo mokytoją, M. Karlovą, kuris buvo jį suspendavęs iš visų klesų už neatlikimą gerai savo uždučių. Iš ryto, tam studentui, Nicola Rokic, prieš visą klesą buvo pranešta, kad jis suspenduotas. Jisai susidėjo savo knygas ir nuėjo namon. Namie jis rado seną šautuvą. Kada jis sugrįžo į mokyklą per pietus, jis atidarė mokyklos kambario duris, atydžiai nutaikė savo šautuvą ir paleido du šuviu į mokytoją, kuris tąsyk davė lekciją. Mokytojas, kuris žinojo balkanų ir jugoslavų budus, greitai pašoko į šalį ir palindo po deska. Šuviai nepataikė ir studentas nubėgo. Kelias valandas praleidės po to įvykio, pasidavė policijai ir prisipažino, kad kesinosi atimt profesoriaus gyvastį.

Neranda Rusų Generolo

Paryžius — Policija ieškojo miškuose arti Paryžiaus kokių ženklų iš pagrobėjų baltrusių generolo, Aleksander Paul Koutiepoff. Vienas viešbučio savininkas, Roger Simon, iš Chateau Renard, Loire distrikte, pranešė, kad pas jį buvo sustoję asmenys, kurie atsako į policijos išaiškinimus. Jie buvo dideliame pilkame automobiliuje ir viename raudoname Paryžiaus miesto automobily. Pilkame automobily R. Simon matė didelį maišą, užtektinai ilgą įdėt žmoagus lavoną. Vienas iš jų kuris kalbėjo su Simon paklausė rusiškai apie kelius. Visi atrodė labai pavargę. Policija mano, kad šioji šaika išgabeno dingusį baltrusių generolą.

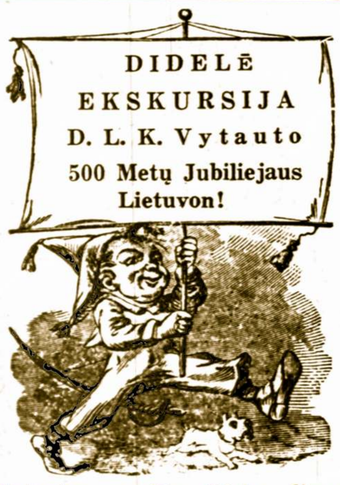

Išplauks gegužės 26-tą dieną, laivu Lituania. Ekskursiją vadovaus daktaras Juozas Landžius, kuris pasekmingai surengė didelę ekskursiją iš Bostono keli metai atgal. Jau prisirašė gražus lietuvių skaičius iš jaunų, šeimynų, pavienių, profesionalų ir biznierių. Kurie važiuos su šiaja ekskursija gaus ypatingas privilegijas ir kelionė atsieis pigaiu, jei rengsis iš anksto. Taigi kreipkitės į tikrą lietuvių laivakorčių agenturą, kuri Jums patarnaus geriau negu keliaujanti agentukai.

Amerikos Lietuvio Agentura
14 Vernon St. Park 5318
Worcester, Mass.

ŽINIAI AM. LIETUVIO VAJAUS DALYVIAMS

Del tam tikrų priežasčių negalėtų laikyt tiek stiprybės kiek ryt del Amerikos Lietuvio naujų narių gavimui kontesto ir todel paliekam dovanų paskelbimą ant sekančios savaitės.

Am. Lietuvio Adm.

Buvęs Vyriausias Teisėjas Serga

Washington, D. C.—William Howard Taft kelios dienos atgal, rezignavo iš Vyriausiojo Teisėjo vietos iš priežasties nesveikatos. Taft nuo seniau nebuvo labai sveikas, nors vis galėjo eit savo sunkias pareigas. Jausdamas, kad eina silpnyn, pasitraukė iš vietos. Tą pačią dieną prezidentas Hooveris paskyrė Charles E. Hughes užimt jo vietą.

Dabar Taftas uždarytas nuo visų lankytojų tęsia savo kovą už gyvybę. Jo sistema taip labai silpna nuo įvairių ligų, kad jam sunku priimt maistą. Gydytojai taipgi buvo priversti duot jam gyduolių, kad ligonis aglėtų laikyt tiek stiprybės kiek pas jį yra. Vienok gydytojai netiki, kad egrėitai ligonio stovis galės pasikeist.

S. V. Orlaivininkystė

Orlaivininkystės pasaka yra viena iš puikiausių moderniškų laikų pasakų. Šiandien kelaivimas orlaiviais yra paprastas dalykas. Dieniniai ir naktiniai orlaiviai neša pačtą per įsteigtus kelius.

Per 1928 m. suvirš 50,000 pasažierių vartojo orlaivius. Birželio 30 d. 1929 m. oro keliai apsupo net 10,000 mylių su 263 apsistojimo punktais, turėjome 2 radio sstotis ir 7 radjo valdytas šviesas.

Suv. Valtsijų Komercijos Departamentas paženklina oro kelius stiprioms elektros šviesoms, kad lakunai galėtų rast savo kelią nakčia. Taip pat prižiuri nusileidimo vietas. Departamentas turi išlavintus inspektorius, kurie atydžiai išegzaminuoja orlaivius ir lakunus, kad apsaugojus pasažierius ir pačius lakunus.

Rusų Pasiskundimas Tautų S-gos Panaikintas

Kaip radio žinios praneša, paduotas Tautų Sąjungų Lietuvos rusų pasiskundimas del atimtos jiems žemės Lietuvoje tapo panaikintas, kaipo neturintis jokio pamato.

Per Tautų Sąjungos Tarybos Posėdžius Lietuvos Užrubežių Reikalų Ministeris Dr. Zaunius turėjo pasikalbėjimus su Francuzijos užrubežių reikalų ministriu Briandu, Italijos užrubežių reikalų ministeriu Grandi, su Vokiečių ministerio pavaduotoju, Vokiečių delegacijos pirmininku Schubert, su Suomių užrubežių reikalų ministeriu Prokopė. Prie to aplankė Lenkų užrubežių reikalų ministerį Zaleskį, kursai suvažiavime pirmininkavo. Taipgi jis pasirašė Lietuvos vyriausybės vardu sutartį del prisidėjimo prie Tarptautinio Tribunolo ant penkių metų. skaitant nuo 15 sausio.

UGNIES GESINIMO PRIEMONĖS LIETUVOJ

Visos Lietuvos ugniagesių organizacijos turi šias ugnies gesinimo priemones: automobilių — 14, motorinių siurblių — 32, garinių siurblių — 4, rankinių—316, kitų prietaisų — 115, šulių vandeniui vežt — 685, mechaniškų kopečių — 14, žarnų—32 tukstančių metrų. Visas tas inventorius yra apie 3 milijonų vertės. Apie 20 ugniagesių komandų turi savo orkestrus.

Darbininkams Progos Valdžios Tarnystei

United States Civil Service Commission gamina eilę knygučių apie įvairius valdiškus darbus. Keturios knygutės jau gatavos — "Oportunities in Medical and Hospital Work," "Opportunities for Engineers," Opportunities for Chemists," "Opportunities and Advantages of the United States Civil Service."

Kitoss knygytės gaminamos. Knygutės siunčiamos dykai. Paduoda pilnas informacijas apie darbus, pareigas, kvalifikacijas, algas ir progas .

Medžiai Išdalinti Ukininkams

Pereitais metais po Clarke-McNary aktu beveik 29,,000,000 girių medžių buvo valstijų ir teritorijų išdalinti, daugiausia išdalinti ukininkams. Po šiuo aktu valstijos ir teritorijos veikia išvien su Federale valdžia, augint ir išdalint jaunus medžius. 1928 m. 34 valstijos, Hawaii ir Porto Rico rėmė šitą darbą. Kaikurios valstijos reikalavo tik tiek mokesties kiek jiems kaštavo pristatyt tuos medžius ukininkams. Bet tik kelios valstijos davė medžius ukininkams už dyką.

Per 1928 m. valstijos pristatė net 68,565,000 medžių. Iš tų, 28,760,000 išdalinti ukininkams po Clarke-McNary kooperacijos planu. Suvirš 18,0000,000 pasodinimui ant privatiškų žemių, ne ant ukių. Ir suvirš 21,000,000 aprupinti pasodinimui ant valstijų žemių.

Vienok New Yorkas išdalino 9,840,000 medžių, ir Pennsylvanija 9,062,396, Ohio 1,528,200; Massachusetts 1,139,700; Vermont 862,500; ir New Jersey 783,000. Dvi valstijos, apart viršminėtų 34 valstijų, West Virginija, ir Florida, negalėjo pristatyt medžių, nes buvo per jauni.

Galima gaut informacijų apie išdalinimą medžių įvairių valstijų agrikulturiškų kolegijų arba kitų įstaigų, kurios užsiima agrikulturos problemais.

LIETUVOS SALDAINIAI TARPTAUTIŠKOJ PARODOJ

Italijoj, Torinto mieste, pereitų metų pabaigoj buvo surengta didelė tarptautiška paroda, kurioje buvo išstatyti išdirbiniia "Rutos" saldainių fabriko. Už išstatytus saldainius ir kitus išdirbinius fabrikas gavo didelio pagirimo ir aukso medalio diplomus. "Rutos" fabrikas yra Šiauliuose. Jo Išdirbiniai Lietuvoje yra jau nuo seniau pasižymėję, o dabar tapo aukštai įvertinti ir užrubežy.

TAUTŲ SĄJUNGOS ATSTOVAS KAUNE

Nesenai Kaune lankėsi buvęs Portugalijos ministeris pirmininkas dr. Augusto de Vasconselos, Tautų Sąjungos patariamosios susisiekimo ir tranzito komisijos vicepirmininkas.

LATVIJOS TESMAS NUTARĖ PAKART LIETUVĮ

Latvijos Kariuomenės teismas nuteisė mirt, pakariant pilietį Cimaško, kuris, budamas kumečiu pas ukininką Gerkį, jį užmušė apiplėšimo tikslu. Sausio 5 dieną paskelbtas galutinis teismo sprendimas ir tą pat dieną nuteisto gynėjas padavė kasacijos skundą.

LIETUVOS ŽINIOS

LIETUVOS OPEROS DEVYNIŲ METŲ SUKAKTUVĖS

1920 metų gruodžio 31 dieną valstybės teatre pirmą kart buvo statoma pirmoji lietuvių kalba opera — Verdi'o "Traviata." Tos dienos vakaras primen lietuviams, kaip Petrausko vadovaujamas, drąsinamas ir skatinamas nedidelis pasiryžėlių burelis ryžosi pradėt Lietuvos kulturos gyvenime taip reikšmingą naujo darbo barą. Dabar operos (ir viso teatro) administracijos funkcijas atlieka 8 žmonės; dainininkų- solistų yra 28, orkestrantų — 50 (jųjų tarpe 5 išėję mokslą valstybinėje Kauno muzikos mokykloje), choristų—43, baleto dalyvių—18. Meniniai operos kolektyvo vadai yra: 2 dirigentai, 1 repetitorius, 1 chormeisteris ir 1 režisierius su padėjėju.

Operos repertuare yra 26 operos ir baletai. Pirmojo operos pastatymo atminimui kiekvienų metų gruodžio 31 dieną valstybiniame teatre statoma "Traviata."

Opera—daugeliu atžvilgių geras tautos kulturinio paiegumo rodiklis. Jos ,kaip ir bendrai gero teatro, reikšmės kulturingojo žmogaus gyvenime, rodos, niekas neginčys. Tad džiaugsmas ima, matant, kaip ta meno šventykla vis puošiama naujom meno vertybėm, kaip vis pamaži tvirtinami jos pamatai.

VEDYBOS IR GIMIMAI 1929 METAIS

Šiemet per pirmus devynius mėnesius Lietuvoje vedybų ir gimimų buvo mažiau, o mirimų daugiau kaip 1928 metais. Štai šių metų pirmųjų 9 mėnesių skaičiai ir jų palyginimas su 1928 metų tų pat mėnesių skaičiais:

	1929 m.	1928 m.
Vedybų	13,469	14,992
Gimimų	48,787	49,640
Mirimų	30,806	26,376

Taigi vedybų laike 1929 metų per pirmus 9 mėnesius buvo pusantro tukstančio mažiau negu 1928 metais, o gimimų 1000 mažiau. Mirė 1929 m. per 9 mėnesius 4,500 žmonių daugiau, negu 1928 m. Daugiausia mirė vaikų — 3,000 daugiau, negu 1928 metais.

Pažymėtina, kad vedybų ir gimimų sumažėjo, o mirimų padidėjo tiktai šiaurės Lietuvoje, o kituose rajonuose skaičiai nepasikeitė.

Iš to reikia padaryt išvadą, kad šių šių nemalonių reiškinių priežastis yra pernykšti blogi metai.

Tuo budu, pernykštis šiaurės Lietuvoje nederlius buvo ne vien labai skaudus musų krašto ukiui, bet ir gyventojų prieaugliui.

LIETUVIŲ KNYGOS 1929 IR 1928 METŲ LLAIKOTARPY

Skaičiai išėjusių knygų per 10 metų nepriklausomo Lietuvos gyvenimo:

1928 m. išėjo 212 knygų; 1919 m.—252 knygos; 1920 m.—423 knygos; 1921 m. — 386 knygos; 1922 m. — 347 knygos; 1923 m. —285 knygos; 1924 m. — 243 knygos; 1925 m. — 320 knygos; 1926 m. — 315 knygų; 1927 m. — 247 knygos ir 1928 m. 755 knygos.

Viso pre 10 metų nepriklausomo Lietuvos gyvenimo išėjo 3,965 knygos.

Nuo 1914 iki 1927 metų, vadinas per didįjį karą, išėjo lietuviškų knygų 41. Čia reikia pažymėt, kad į tuos skaičius įeina ir knygos, leidžiamos Lietuvoje kitomis kalbomis, bet jų, palyginamai maža, nes pavyzdin:

1928 metais lietuvių kalba 722, hebrajų kalba—14, lenkų—8, rusų—8, žydų—7 ir kitomis kalbomis 9 knygos.

JAU ATIDARYTAS VYTAUTO DIDŽIOJO TILTAS KAUNE

Pereitą šeštadienį iškilmingai atidengtas didelis naujai pastatytas tiltas per Nemuną.

Tilto atidaryt susirinko keli tukstančiai žmonių. Iškilmėse dalyvavo Respublikos Prezidentas, Ministerių Pirmininkas ir visi ministeriai. Pasakė kalbas Prezidentas, Miesto Burmistras ir Kanauninkas Tumas. Kaspiną, kuris buvo užtvara praeit, perkirpo prezidentienė. Perėjus pusės tilto vidurio, kuris buvo automatiškai labai aukštai iškeltas — padarytas tarpas laivams praeit.

Vakare miesto rotušėj surengtos vaišės, kuriose dalyvavo prezidentas, ministeriai, užrubežių svečiai. Ten pasakyta daug kalbų.

Tiltas baigtas statyt pereitais metais, oficialus atidarymas padarytas dabar. Tiltas pavadintas Vytauto Didžiojo Tiltas. Tai bus, anot prezidento, kuklus, bet reikšmingas Vytautui paminklas. Lai jis jungs Lietuvos dabartinį su Vytauto Didžiojo laikais, šu Vytauto dvasia.

Reikšminga, kad Tiltas pabudavotas šalia Vytauto bažnyčios, kuri paties Vytauto buvo pabudavota. Ir antras dalykas vertas paminėt. Dabartinio susisiekimo ministerio Vileišio vardas Vytautas.

Tilto budavojimas lėšavo kelis milijonus litų. Projektą ir priežiurą budavojimo darbų atliko susisiekimo ministerijos inžinierius Murza.

Šis tiltas buvo labai reikalingas, nes iki šiol buvusis senas, medinis tiltas vos laikė. Dabar ties Kaunu yra 4tvirti tiltai: nesenai atidarytas pas Nerį Petro Vileišio Tiltas, A. Panemunės, Geležžinkelio ir šis.

LEIDŽIAMI PREZIDENTO A. SMETONOS RAŠTAI

Viena knygų leidimo bendrovių leidžia Respublikos Prezidento Antano Smetonos žurnalistinės publicistikos raštus. Viso busią 8 raštų tomai — tomai iš rašytų Vilniuje ir 3 tomai

STATYBA KAUNE 1929 METAIS

Praėjusiais metais naujų namų statyba Kaune ėjo labai sparčiai. Pastatyta iš viso 131 gyvenamas ir 142 negyvenami muriniai trobesiai ir 305 gyvenami bei 168 negyvenami mediniai namai, viso apie 15 milijonų litų vertės. Be to, atremontuota daug senų namų.

AMERIKOS LIETUVIO SKAITYTOJAI NEPAMIRŠKITE SAVO LAIKRAŠČIO!

Amerikos Lietuvio Administracija pereitose savaitėse išsiuntinėjo paraginimus savo skaitytojams, prisiminant link išsibaigusių už laikraštį prenumeratų. Dalis jų jau pasinaujino, dalis ne. Mes priimsim Lietuvos Paskolos kuponus už 1929 metus, tų, kurie užsisakys sau ar savo giminėms Lietuvoj. Am. Lietuvio prenumerata Suv. Valstijose $1.50. Užsieny — Lietuvoj $2.

Ypatingai prašome tų Amerikos Lietuvio skaitytojų, kurie turi užrašę laikraštį savo giminėms Lietuvoje ir jau daugumos jų prenumeratai yra išsibaigę—panaujint. Mes siuntinėdami už dyką turime panešt didelius nuostolius, ir todel su sekančiu A. L. numeriu, jei nepasinaujins, busim priversti sustabdyt siuntinėję.

Amerikos Lietuvis
14 Vernon St. Worcester, Mass.

LIETUVIAI AMERIKE

VETERANŲ SEIMAS

Veteranų Seimas šaukiamas š. m. vasario 16 dieną, sekmadieny, Aušros Vartų parapijos salėje, 568 Broome St., New York City. Posėdžiai prasidės 1:30 po pietų. Todel, eks-kariai kviečiami atvykt iš anksto.

Seime dalyvauja lygiomis teisėmis: 1). Amerikos J. V. Armijos ir Laivyno lietuviai veteranai, ypatingai A.E.F.; 2). National Guard lietuviai; 3). Organized Reserves ir R.O.C. nariai; 4). Baigę bent 2 m. kursą C.M.T.C. ir R.O.T.C.; 5). Lietuvos Kariuomenės 1918—1920 m. savanoriai ir vėlesnių laikų ex-kariai; 6). Mažosios Lietuvos Sukilimo dalyviai; 7). L. Šaulių Sąjungos nariai, tarnavę fronte.

Atvykę Seiman kariai turi parodyt savo Honorable Discharge Certificate ar kitur tarnybos dokumentus. Pas. Karo medalis, Liet. Kar-nės Savanorio medalis, ir Maž. L. Sukilimo medalis yra ganėtinas įrodymas.

Dienotvarkėje: a). Organizacijos reikalas ir pamatai: vardas, teisės, veikimo sritis; b). Lietuvos Kariuomenės atstovavimas 1933 m. Čikagos Parodoje; c). D.L.K.Vytauto Jubiliejaus, Dainų Šventės tvarkos dabojimas; d). Savitarpės paramos ir teisių patarimo Biuro organizavimas; e). Santykiai su Amerikos Legionu, V. F. W., Liet. Savanorių S-ga, L. Š. S-ga ir kitomis organizacijomis; f). Veikimo planas 1930 metams; g). Vykdomojo Laikinojo Štabo rinkimas. Numatoma turėt vieną Vadą (National Commander) su 2—3 padėjėjais, gyvenančiais įvairiose krašto vietose; 1-mas adjutantas su keliais klerkais; publicistikos biuras; ryšio karininkas ir kt.

Visą korespondenciją adresuot: J. Jurgėla, 49—7-th Ave., New York City. Sveikinimai bus vertingi.

Komisija—**K. Jurgėla.**

Binghamton, N. Y.

Binghamtono lietuviai rengiasi minėt Lietuvos Nepriklausomybės 12 metų sukaktuves. Šį parengimą rengia žymesnės Binghamtono lietuvių organizacijos; yra išrinktas rengimo komitetas, kuris turi nustatęs gana didelę ir įvairią to parengiprogramą. Nepriklausomybės sukaktuvių paminėjimas įvyks vasario 16 d. Elks Roof Garden. Pradžia 6 val. vakare. Į šį lietuvių parengimą yra pakviesta daug aukštų svečių. Tad mes lietuviai turėtumem skaitlingai dalyvaut ir parodykim visiems, kad mokame gerbt tai, kas mums yra gerbtina. Tikimes kad visi atsilankys į balių. **R.K.**

New Britain, Conn.

New Britain'o kolonijoj apsireiškė tokia didelė bedarbė, kad didžiuma dirbtuvių visai mažai dirba. Yra didžiausios minios žmonių be darbo. Yra ir tokių, kurie neturėdami per tulą laiką darbo, iš rupesčio net išeina iš proto. Pereito mėnesio pabaigoje, sausio 28 dieną vienas 30 metų amžiaus vyras, turintis du vaikučiu ir budamas be darbo, tiek susirupino, kad net pakvaišo ir bėgdamas gatve, niekeno nevejamas, rėkė, kad jį kaimynas vejąsis ir norįs užmušt, taipgi, kad velnias esąs jo name. Policija suėmė ir ištyrus, pasiųstas į Norwich ligoninę. **J. M.**

Philadelphia, Pa.

TRUMPOS ŽINUTĖS

Šiame mieste bus rodomi judomieji paveikslai iš Lietuvos, sekmadienio ir pirmadienio vakarais, vasario 16 ir 17 dienomis. Bus galima daug ką naujo pamatyt, iš ukininkų gyvenimo, armijos veikimo, miestų vaizdai ir abelnai apie visą Lietuvą. Šiem paveikslam paimta Šv. Kazimiero parapijos svetainė. Bus galima pamatyt kaip dabartinės Lietuvos žmonės atrodo ir kaip toli jie yra nužengė prie apšvietos per tą laiką nuo musų aplaidimo, o ypač po didelio karo.

Čia gyvuoja viena labdarybės draugija po vardu Šv. Vincento Labdarystės. Paskutinę nedeldienį, Sausio mėnesy, laikė savo metinį susirinkimą, laike kurio paaiškėjo, kad šiame mieste yra daug lietuvių, kurie labai vargingai gyvena. Nors gana geri asmenys išrinkti valdybon ir tikrai darbuojasi prižiurėdami suvargusias šeimynas, vienok negali visas aprupint, ypatingai kudikėlius kuriuos butinai reikia apdengt ir pavalgydyt. Taigi visi kviečiam aukomis pagelbėt šiai labdarybės draugijai, aprupint visus biednuosius ir tuomi nušluostyt ašaras ne vienam iš tų siratėlių, kurie kenčia skurdą. **Balandėlis.**

Cleveland, Ohio

SMULKIOS ŽINUTĖS

Sausio 26-tą dieną, S.L.A. 14-ta kuopa turėjo puikų perstatymą istoriško veikalo "Birutė ir Kuprelis." Veikalas perstato kryžiokus, kaip jie briovėsi senovėje į Lietuvą ir krikštijo lietuvius po prievarta bei vertė priimt katalikišką tikėjimą. Veikalas yra gražus ir žingeidus. Šios ypatos dalyvavo lošime: J. Mičiulis, Šventaragio rolėj; J. Armonas, Girėno Vadas; L. Petrauskutė, Šventaragio duktė; J. Polteris, Kuprelis; A. Zdanis, Vaidyla; V. Banionis, Meinhardas; J. Krasnickas, Albertas; L. Banionienė, Eleonora; A. S. Kulbickas, vienuolis; ir J. Petrauskas, Henrikas. Artistams pavyko gerai sulošt veikalą ir publikai labai patiko. Kuopai, kaip manoma, liks gražaus pelno; tą liudija skaitlingas publikos atsilankymas.

Vasario 16-tą dieną įvyks Lietuvos Nepriklausomybės šventės paminėjimas. Kalbėtojai užkviesti: J. Žiuris, clevelandietis, Vice-Konsulas Kalvaitis iš Chicagos, naujos parapijos klebonas, kun. A. Karužiškis, adv. J. Česnulis ir kiti. Dainuos skaitlingas L. Vyčių 25-tos kuopos choras. Tikimąsi, kad šis vakaras turės gerą pasisekimą.

Kompozitoriai A. Vanagaitis ir J. Olšauskas aplankė Clevelandą koncertuodami ir surengė du vakaru. Jų koncertai kaip ir visuomet pilni juokų kaip "silkių bačkoje." Tai žvėrys, tai gyvuliai, tai ne vanagai. Jie be jokios mielaširdystės žmogų prijuokina ir tol turi juoktis kol net šonai pradeda skaudėt. Net kai kurie pajunta, kad silpni nuo juokų ir išeina iš salės atsigriebt. Tai paukščiai.

Jau trys clevelandiečiai užsirašė "Amerikos Lietuvį." Kurie norėtų gaut vieną numerį pamatyt veltui, gali gaut nuo A. S. Kulbicko palei naujos parapijos bažnyčią. **Klevelis.**

DARYK TAI, KAS YRA GERA

Daryk tai, kas yra gera,
Kas yr' tobula tikrai,
Tegu tavo kiekvien's darbas
Visuomet išein' gerai.
Ir už savo gerus darbus
Neieškok žmonių garbės;
Atsimink, kad kvailas žmogus
Jų įvertint negalės.
Tas, kas yra išmintingas,
Tavęs girti nebandyss:
Jis tik pareigas atliekant
Tavo darbuose matys.
Dirbk ramiai tu savo darbą
Ir lig karsto jam tarnauk,
O tuščiųjų pagirimų
Neieškoki ir nelauk!

* * *

UŽUOT GELBĖJUS PASAULĮ

Užuot gelbėjus pasaulį
Jeigu žmonės panorėtų
Patys save išsigelbėt,
Savimi susidomėtų!
Užuot gelbėjus žmoniją
Nuo visuotinos tamsybės,
Jeigu gelbėtų jie save
Naikinant savo piktybes,
Daug pasauliui ir žmonijai
Jie tuom gera padarytų
Ir šiandienines nelaimes
Nuo savęs nusikratytų.

* * *

KAIP ARKLYS VEŽIME

Kaip arklys vežime
Nebegali stovėt,
Jeigu ratai pirmyn
Bent kiek ima judėt,
Taip ir žmogus negal
But be darbo ramus:
Turi dirbt nuolatos,
Nes darbe laimė mus.

J. Naruševičius

AMERIKOS LIETUVIO
Sieniniai
KALENDORIAI
1930 Metams Jau gatavi

Kiekvienam, kuris naujai užsirašis Amerikos Lietuvį arba kuris pasinaujis, gaus Gražų Sieninį Kalendorių DOVANAI. Ta privilegija teikiama tik tiems, kurie patys pasiims. Gi iš kitur, prašome įdėt 5 centų krasaženklį del padengimo persiuntimo išlaidų. Pasiskubinkit, kad nepritruktų, nes ne per daugiausia padarėm.

AMERIKOS LIETUVIS
14 Vernon St. Worcester, Mass.

SVEIKATA

DŽIOVOS NUKREIPIMAS

Gemalai plaučiuose pagimdo džiovą. Sveikos ypatos kunas nepasiduoda gemalams ir išnaikins juos, bet silpname kune, ir be tinkamo prižiurėjimo, gemalai pasidaugina pakol sunaikina plaučius ir ypata miršta.

Džiovos gemalai randasi sergančio seilėse —mažai, kuomet liga prasideda, bet jų skaičius didinasi pakol prie pabaigos randasi milijonai. Tarpe apsireiškimų, kurie verčia vieną kreiptis prie gydytojo, yra silpnas kosėjimas, menkas karščiavimas po piet; pražudytas svarumas ir kraujo leidimas iš plaučių.

Daugelis, kurie turi tuos džiovos apsireiškimus praleidžia vienintėlę išgydymo progą pasitikėdami į patentuotų gyduolių apgavikus ir medikališkus šundaktarius.

Nevartok patentuotas gyduoles ir neik pas šundaktarius, kurie garsinas, jog gydo džiovą kokiu tik jiems žinomu budu.

Jeigu tik manai, jog džiova sergi, eik pas privatišką gydytoją arba į džiovos kliniką arba į gydinyčią.

Persitikrink, jog plaučiai atsargiai egzaminuojami, reikia nudengt krutinę. Netikėk į gydytoją, kuris egzaminuoja plaučius per drabužius, arba aršiaus, kuris nurodo vaistus be egzamino.

Jeigu yra kiek nors neužsitikėjimo, seilės turi but mikroskopiškai egzaminuotos. Valstijos sveikatos bordai tą dykai daro. Tavo vietinis sveikatos aficierius pagelbės išgaut ištyrinėjimą.

Laike trijų minučių kas nors Suv. Valstijose miršta nuo džiovos. Šimtas penkiasdešimt tukstančių ypatų miršta kasmet nuo džiovos Suv. Valstijose. Kiekviena ypata iš dešimt mirusių Suv. Valstije miršta nuo džiovos.

Šviežias oras tiek reikalingas sveikatai, kiek grynas ir maistingas maistas.

Žmogus neturi miegot prikimštuose kambariuose, su uždarytais langais. Namai ir dirbtuvės vietos turi but švarios ir tinkama vėdintos. Purvai ir prastas oras yra džiovos draugai.

Ypatos su šalčiu ir kosuliu, kuriuos per ilgą laiką turėjo, ir kurie vis mažiau ir mažiau sveria, turi kuogreičiausia eit pas gydytoją, į kliniką, arba gydinyčią. Pavojinga laukt.

Neatsargus spiaudymas išplatina ligą. Sergantieji turi degyt iešmą. Vienok nepatartina kitam miegot su džiova sergančiu, atsargus džiova sergantis nepavojingas tiems, su kuriais jis gyvena arba dirba. Daugelis žmonių savo systemoj turėjo džiovą, bet neapsirgo, nes prižiurėjo sveikatą ir stiprumą.

Visuomet uždengk burną ir nosį su skepetaite, kuomet kosti arba čiaudi ir butinai reikalauk, kad ir kiti tą darytų. Kuomet įeini į kambarį iš lauko ir randi blogą ir biauriai kvepiantį orą, atidaryk langus ir permainyk orą. Atidaryk ir duris.

Tapk šviežio oro sekėju. Geriaus but šviežio oro sekėju negu beveik negyvas šiltnaminis paliegelis.

Stengkis nelankyt prigrustus kambarius, nes jeigu pats sveikas, bet lengva įkvėpt visokius gemalus.

Nevažiuok gatve — karuose, kuomet turi trumpą kelionę. Vaikščiok. Vaiksčiok du syk ant dienos šviežiame ore. Tas pridės dešimt metų prie tavo gyvasties. Jeigu netiki, pabandyk, tuoj pamatysi.

Atidaryk miegamojo kambario langus per dieną ir naktį, net ir žiemoje. Negali gaut per daug šviežio oro. Ligų gemalai nekenčia šviežią orą. FLIS

Nebus Daugiau
UŽKIETĖJIMO
DUJŲ SKILVYJE, ŠIRDIES PIKTUMO—
Greitą Pagelbą Naudojant
Pepsinic Seltzer
Rašyk
PEPSINIC SELTZER CO.
Worcester, Mass.
GAUSI SAMPELĮ DYKAI

VAIKAMS SKAITYT

(Tąsa)

Po trijų dienų Kaulius pasišaukė Joną, parodė jam savo tris dukteris ir sako: "Dabar, Jonai, galėsi vest, tiktai pasiskirk sau iš trijų mano dukterų vieną." Jonas pasižiurėjo ir tuojau pažino savo mergelę, jauniausiąją raganiaus dukterį. Ji buvo labai graži, bet anuodvi dar gražesnės ir linksmai šypsojos, į jį žiurėdamos. Jonas į juodvi nusižiurėjo ir jau pradėjo abejoti iš tų dviejų katrą skirtis, bet pažvelgė į jauniausiąją — tą tokia lyg nuliudus, ir staiga nusprendė Jonas: "Šitą aš pasiskiriu mergelę." Ir parodė į jauniausiąją. Kaulius susiraukė: jis norėjo, kad vyriausiąją arba antrąją Jonas pasiskirtų. Mat tuodvi buvo tikros jo dukters, raganiukės, o jauniausioji tiktai užkeikta mergelė, kuri buvo Kauliaus valdžioje ir turėjo vadintis po dukteria. Dėl to Kaulius tarė Jonui: "Vestuves atidedu dar vieną dieną. Visai tikrai noriu išmėgint, koks gudrus yra mano žentas: rytoj dar duosiu tau skirtis žmoną."

Jonas nelabai buvo patenkintas tokiu Kauliaus sprendimu, bet — ką darys?—turėjo laukt. Ir ta diena jam buvo labai nesmagi, o kai atėjo vašaras, tai nenorėjo nė gult eit. Atsidarė langą, atsisėdo ir galvoja, į žvaigždėtą dangų žiurėdamas. Mano jisai, kad tik neapsigaudytų, sau žmoną besirinkdamas. Širdis traukte traukė jį dabar į jauniausiąją raganiukę. "Ak, mano baltoji gulbele, kad tik aš neapsirikčiau, kad tik tikrai tave išsiskirčiau!" tarė jisai sau patylomis. Ogi štai tuo tarpu kažin kas patyloms suužė, ir ant palangės nutupė baltoji gulbė. Nutupus tarė: "Mano berneli, neapsirik, kai skirsies iš trijų vieną: jei nori, kad aš tavo bučiau, pasirink tą, kuri, tau atėjus, su koja pasikrapštys snapą. Tik nenuduok, kad tu dėl to ženklo mane skiries." Tai pasakius, gulbė nulėkė, o Jonas smagus atsigulė ir miegojo iki pat ryto.

Rytą pašaukė Joną pas raganių. Nueina jisai, o ten jau stovi ant zoslano trys gulbės — visos trys baltos ir visos trys kaip viena. Jonas ir kažin kaip norėdamas negalėtų atskirt, kuri iš jų jauniausioji. Bet štai jam bežiurint vidurinė ėmė ir pasikrapštinėjo su koja savo snapą. Jonas pamiršęs, kad jis čia turi but labai atsargus, ėmė ir pasakė apsidžiaugęs ir parodęs į vidurinę gulbę: "Šita jauniausioji." Bet čia tuojau ir suprato — Kaulius ir jo tarnai, — kad gulbės ir Jono buvo susitarta. "Tai judu šitaip, bičiuliai!" tarė Kaulius ir liepė juodu uždaryt į kalėjimą. "O rytoj rytui," tarė jis į savo tarnus, "paruoškit didelį laužą ir smalos — sudeginsim juodu."

Tarnai tuojau Joną su gulbe įkišo į kalėjimą ir ėmė ruošt rytojui laužą ir smalą, kurios pririto į aikštę visą kalną statinių. Bet kai atėjo naktis, gulbė tarė Jonui: "Jonai, kad tu turėtum kokį švęstą daiktą, mudu iš šito kalėjimo galėtumėva pabėgt. Juk aš nesu tikroji Kauliaus duktė, aš esu užkeikta karalaitė, ir man miela kada nors išsigelbėt." Jonas labai apsidžiaugė ir tarė: "Aš turiu švęstą kryželį, kurį man motina įdėjo, kai ėjau į nežinomą šalį ieškot." Ir jis išsitraukė paslėptą kryželį. Gulbė, kuri buvo pasivertus gražia mergele, liepė tą kryželį prikišt prie durų užrakto. Jonas prikišo, ir durys tyliai atsidarė. Juodu laisvai galėjo eit, kur norėjo.

Bet karalaitė žinojo, kad Kaulius, juodviejų neradęs, taip nepaliks, ims vytis ir suras, todel nuėjo juodu į tvartą, pasimovė tokį arklį, kuris vienu žingsniu devynias mylias nužengia, užsėdo ir išjojo.

Anksti rytą, tiktai saulei tekant, Kaulius liepė atvest prie laužo kaltininkus. Bet kaip gi nustebo visi, kad juodviejų kalėjime neberado! Tarnai sujudo ieškot — niekur nėra. Tada Kaulius įsakė juodu vytis. Davė savo vyriausiajam tarnui tokias kurpes, su kuriomis vienu sykiu galima nužengt šimtą mylių, ir liepė pabėgėlius pargabent.

(Daugiau bus)

Amerikos Lietuvio Spaustuvėje atliekama visokie spaudos darbai. Kreipkitės:—
14 Vernon St. Worcester, Mass.

Eterų Platybės

Kad supratus kaip plačios yra pasaulio eterų platybės, profesorius Adams aprašo apie šviesos greitumo kelionę, kuri keliauja 186,000 mylių į sekundą.

Įmant, jeigu šviesa tokiu greitumu pradėtų kelionę nuo saulės, ji pasiektų žemę į 8 minutes, prabėgtų pro tolimiausią planetą Neptuną arba rubežių musų solarinės sistemos į 4-rias valandas. Kada šviesa prabėgtų pro Neptuną, ji nesutiktų kito kuno per 4-ris metus ir tik už keturių metų pasiektų musų artimiausią žvaigždę "Alpha Centauri;" ir nuo ten toliau sutiktų daugybes žvaigždžių mųs saulės didumo. O apie 9 metus vėliau šviesa pasiektų milžinišką žvaigždę, "Sirius;" o po 16 metų pasiektų kitą milžiną, "Vėga," Vėliau prakeliautų pro "Arcturus" ir grupę žvaigždžių "Haydes;" "Haydes" prabėgtų tik už 130 metų. Po tam toliau prakeliautų pro daugelį grupių žvaigždžių, bet kada prabėgtų pro šias žvaigždes, kur ši kelionė užimtų apie 100,000 ar daugiau metų, tuomet šviesa per daug tukstančių metų kelionės nesutiktų kitos žvaigždės. Ir tik po 860,000 metų kelionės pasiektų kitą atskirą grupę žvaigždžių vardų: "Messier 33,'" ir didžioji Nebula Adromiduose po 900,000. Ir jeigu šviesa nepaliautų keliavus per 50,000,000 metų, tuomet ji pasiektų taip vadinamą grupę nebulių, kurios randasi "Coma Bernices" Konsteliacijoje. Ir jeigu šviesa taip toli nukeliautų, visgi dar nepasiektų erdvių rubežiaus. **W.Ditto**

JUOKAI

KADA VAGIS ŠAUKIASI POLICIJĄ

Bekraustant spinta sučiuptas vagilius šeimininko geru įnagiu be jokio pasigailėjimo pradėtas vanot, didžiai susirupinęs, neiškentęs šaukia:

—Ponuli, ar pasiutai, kada gi tu pašauksi man policininką?.....

GRAŽIAI MISLIJA

Mergina, sėdėdama prie Miko:
—Pasakyk, Mikai, ką tu dabar misliji?
—Nugi, tą pat, ką ir tu.
—Koks tu begėdis... Fui! kokios tavo mintys.

PATOGUS LAIKAS

—Kada ir kur geriausias laikas obuolių dagą nuimt?—klausia mokytojas gamtos pamokoj.
—Kaimyno sodne, kai šuo prištas,—gudriai atsako Jonukas.

—"Turi laiko!" šaukia ponas savo tarnui.
"—"Taip!"
—"Na, tai nešk greičiau šitą tasę poniai, ir sakyk, kad radai pamestą, gausi 10 litų radybų, 8 litus man grąžinsi—2 sau pasiliksi. Jei visa tai gerai atliksi, galėsime ir ateityje tuos bandymus drayt."

:—o—:

Tėvas (sunui) :—Tu, latre, vėl pridirbai skolų! Kas dabar jas sumokės?
Sunus:—Bet gi, tėveli, ir tu darydavai skolų, kaip buvai jaunas.
Tėvas:—Žinoma, asile, bet jas sumokėjo mano tėvas....

KNYGOS VEIK UŽ PERSIUNTIMĄ NAUDOKITĖS PROGA!

Jei Tamsta Negalėtum Pasinaudot Iš Šio Musų Katalogo, Labai Melstumem Jį Perduot Savo Draugui.

Pigiausis, naudingiausis ir garbingiausis papratimas žmogui, tai yra skaitymas naudingų knygų. Pasiulome jums pasirinkt iš musų knygyno, pasipirkt sau arba savo giminaičiams pasiųst į Lietuvą. Šitos knygos beveik visos yra musų spaudos, tad mes visada jums galim greitai pasiųst.

Dabar geri laikai, sunaudokit juos gražiai liuosą laiką praleisdami knygų skaitymui. Pasirinkite knygas, prisiųskite $1. ar daugiau. Mes knygas išsiųsime tuoj, kaip tik nuo jųs užsakymą gausim. O ypač dabar, kuomet galima gaut veik už persiuntimą čia musų garsinamas knygas. Sunaudokite progą!

PASTABA: Kiekvienas užsisakantis čia pažymėtas knygas, turi imt ne mažiau KAIP VIENO DOLERIO VERTĖS. Perkant mažiau dolerio, knygos bus siunčiamos reguliare jų kaina.

1) BEN-HUR, istoriška apysaka iš Kristaus laikų. Iliustruota. 472 puslapiai. Kaina ..... 1.50 dabar 50c.
2) BELAISVIO BALSAS. Belaisvio laiškas iš tolimų rytų. Kaina 15 centų, dabar ..... 5c.
3) DANGAUS KARALIENĖ. Padavimai apie Šv. Paną Mariją. 158 pusl. Kaina ..... 50c. dabar 10c.
4) FRANCUZIJOS REVOLIUCIJA..... Kaina 35c. dabar 10c.
5) GELEŽINIAI NAGAI. 72 pusl. ..... Kaina 35c. dabar 10c.
6) GYVULIŲ PROTAS. 212 pusl. Kaina ..... $1.25, dabar 25c.
7) ISTORIJA VALSTYBIŲ. Iliustruota..... Kaina 2.50, dabar $1.00
8) DIDYSIS SAPNININKAS. Šimtai visokių paveikslų, atspėja kiekvieną sapną. Didelio formato knyga. Kaina ..... 75c.
9) SUV. VALSTIJŲ KONSTITUCIJA. Kaina ..... 25c. dabar 5c.
10) NUSKENDIMAS TITANIC'O. Kaina ..... 20c. dabar 5c.
11) PELENŲ JURGUTIS. Apysaka. Kaina ..... 40c. dabar 10c.
12) PRADŽIA ir PABAIGA ROMANOVŲ VIEŠPATAVIMO, su paveiksłais. Kaina ..... 20c. dabar 5c.
13) RASPUTINAS. Kaip bemokslis Rasputinas pavergė carą ir carienę. Su paveikslais. 100 pusl..... Kaina 40c. dabar 10c.
14) SUV. VALSTIJŲ PREZIDENTAI. Kaina ..... 20c. dabar 5c.
15) TUKSTANTIS NAKTŲ IR VIENA. Su paveikslais..... $1.75
16) ŽMOGUS PO MEDŽIU. Kaina ..... 50c. dabar 10c.
17) AUDĖJAI. 5 veiksmų drama. 112 pusl. Kaina.. 50c. dabar 10c.
18) BIJUNĖLIS. Labai puiki drama. Kaina ..... 50c. dabar 10c.
19) DOROS SARGAS. 3 veiksmų drama. Kaina ..... 50c. dabar 10c.
20) GYVENIMO VERPETE. 5 veiksmų drama. Kaina 45c. dabar 10c.
21) PASKENDUSIS VARPAS. 5 aktų drama. Kaina 50c. dabar 20c.
22) VALKATA. 4 veiksmų drama. Dalyvauja 4 vyrai ir 3 moterys. Kaina ..... 35c. dabar 10c.
23) DAINOS—JUOKELIAI. 56 puslapiai. Kaina .... 20c. dabar 5c.
24) SKAMBANČIOS STYGOS. 40 įvairių dainų. Kaina 20c. dabar 5c.
25) AKYVI GAMTOS APSIREIŠKIMAI. 79 pusl. Kaina .... 35c.
26) PO APGARSINIMUI, graži komedija. Kaina .... 30c. dabar 25c.
27) DAKTARAS KIŠENIUJE. Kaina ..... $1.00, dabar 50c.
28) DVI PROLEKCIJOS APIE UKININKYSTĘ. 58 pusl. Kaina 20c. dabar ..... 5c.
29) ELEMENTORIUS. 46 pusl. Kaina ..... 25c.
30) ESPERANTO KALBOS VADOVĖLIS. 193 pusl. Kaina $1.00 Dabar ..... 25c.
31) FRANCUZŲ KALBOS RANKVEDIS. Telpa 37 lekcijos. 110 pusl. Kaina ..... 50c. dabar 25c.
32) MOKINKIMĖS RAŠYT. 30 pusl. Kaina ..... 25c.
33) PRADEDAMASIS ARITMETIKOS VADOVĖLIS. Kaina 50c. Dabar ..... 10c.
34) PASEKMINGAS DARŽOVIŲ AUGINIMAS. 88 pusl. Kaina 20c. Dabar ..... 5c.
35) SVEIKATA. 339 puslapiai. Kaina $2.50
36) TRUMPA LIETUVIŲ KALBOS GRAMATIKA. 102 puslapiai. Kaina 50c. dabar ..... 10c.
37) PARLAMENTARIŠKOS TAISYKLĖS. 20 pusl. Kaina .... 10c.
38) VOKIEČIŲ KALBOS VADOVĖLIS. 52 pusl. Kaina 35c. dabar 25c.
39) SOCIAL-DEMOKRATŲ pažvalgos ir reikalavimai. 27 puslapiai. Kaina 10c. dabar ..... 5c.
40) SALEMONAS. Laimės išmetimas. Kaina ..... 15c. dabar 5c.
41) NARUŠEVIČIAUS EILĖS. Kaina 50c. dabar ..... 10c.
42) TĖSŲ VADOVAS ir PATARĖJAS. 141 pusl. Kaina ..... 75c.
43) LAIŠKAI 12 laiškų ir konvertų ..... 50c.
44) KRISTAUS GYVENIMAS su paveikslais. Kaina 50c. dabar 10c.
45) UKININKYSTĖ. Kaina ..... 50c. dabar 10c.
46) PILIETYSTĖ—kaip likt S. Valstijų piliečiu. Kaina 30c. dabar 25c.
47) KAIP AUGINT IR PRIŽIURĖT SODUS. Kaina.. 25c. dabar 10c.
48) UŽNEMUNĖS ŽYDAS, 3 veiksmų drama. Kaina 50c. dabar 10c.
49) KRYŽEIVIS, 4 aktų istoriška tragedijo. Kaina 50c. dabar 25c.
50) LIETUVOS KARIUOMENĖ ir jos istorija. Kaina 40c. dabar 10c.
51) PATARYMAI VYRAMS apie lyties dalykus. Apdaruose $2.50
52) PATARIMAI MOTERIMS apie lyties dalykus. Apdaruose $2.50
53) VILNIAUS ALBUMAS ir Lietuvos Istorija. Kaina $4. dabar $2.00
54) LIETUVOS ĮSTATYMAI. ..... Kaina $4.00 dabar $2.00

Amerikos Lietuvio Knygynas,
14 Vernon Street, — Worcester, Mass.

Amerikos Lietuvis
The American Lithuanian Weekly published every Thursday by Gabriel A. Kyba, 14 Vernon St., Worcester, Mass.

Yearly subscription: in U.S. $1.50
In Foreign Countries 2.00
Single copies ..... 5 cents

Advertising rates on application

Amerikos Lietuvis savaitinis laikraštis, eina ketvirtadieniais, leidžiamas G. A. Kybos, 14 Vernon St., Worcester, Mass.

Metinė Prenumerata S. V. $1.50
Užsieniuose 2.00
Atskiri egzemplioriai .... 5 centai

Prenumeratos pradžia skaitosi nuo užrašymo dienos. Prenumerata turi but apmokėta iš anksto.

Entered as Second Class Matter September 29, 1914, at the Post Office at Worcester, Mass., under the Act of March 3, 1879.

Chemiško Karo Pavojus IR Lietuvos Šaulių Sąjunga

Neseniai L.Šaulių Sąjungos saėje prof. Šimkus skaitė paskaitą apie chemišką karą, kurios įspudžius paduoda majoras Kasiuškis per L.S.organą Trimitą:

Nors po Didžiojo karo ir placiau pradėjo reikstis gražios taikingumo tendencijos; ir atsirado aukštos įstaigos kaip Tautų Sąjunga ir Tarptautinis Tribunolas, pasistačiusios sau tikslą visus nesusipratimus ir ginčus, kilusius tarp atskirų tautų bei valstybių spręst taikiu budu, t. yra ne ginklu, bet derybomis; nors valstybės ir pasirašo įvairias taikos sutartis, taikos paktus, bet užtenka Marso dievaičiui paleist kelius patrankos šuvius, ir visi gražųs pasižadėjimai bei taikos paktai tuojau nustumiami į šalį. Tik atsiminkime paskutinį ginkluotą rusų kiniečių kontaktą Mandžiurijoje. Tad matome, kad gražios idėjos ir mintys viena, o žiauri gyvenimo realybė visai kas kita. Ir kada tarptautinių imtynių arenoje visi taikųs budai lieka išsemti, gordijaus mazgui išrišti tenka griebtis kalavijo. Šiaip ar taip, b e t k a r a i, nors principe jie yra ir neigiamas reiškinys, bet (pakol kas) kaip buvo taip ir bus. To neužmirškime.

Paskutiniame kare atsirado naujas ir galingas ginklas — nuodingos dujos. Reikia manyt, kad šis ginklas kartu su moderniškiausiais aviacijos srity išradimais ateities karuose suvaidins svarbiausią vaidmenį.

Todel dabar visos valstybės pradėjo rupintis, kokiu budu nuo nuodingų dujų apsisaugot. Tuo klausimu rupinasi ne vien valdžios įstaigos, bet ir pati visuomenė.

Toks visuomenės susirupinimas yra aiškus. Neužmirškime, kad moderniški lėktuvai nuodingomis dujomis gali užnuodyt ne tik karius, esančius fronte, bet ir ramius krašto gyventojus, gyvenančius už kelių šimtų kilometrų nuo fronto, ypatingai miestuose ir kituose dideliuose centruose, o priešo dirižabliai gali pasiekt net tolimiausius valstybės užkampius. Čia ne juokai, ir visuomenės susirupinimas yra visai pateisinamas.

Tenka girdėt bei skaityt nuomonių, kad chemiškas karas turėsiąs but uždraustas, nes tai esąs labai žiaurus ir nežmoniškas ginklas. Bet žiurėkime, jau dabar karo literaturoje randame veikalų (žiurėk Hanslian'o ir Bergendorf'o knygoje "Chemijos karas"), kurių autoriai primygtinai išrodinėja, kad vokiečiai, pirmi pradėję vartot nuodingas dujas Didžiajame kare, visai nėra nusidėję 1907 metų Haagos konferencijos nuostatų 23/a straipsniui, draudžiančiam "vartot nuodus bei užnuodytą ginklą." Bet tie autoriai užmiršo, kad tos pačios konferencijos nuostatų 25-tas straipsnis "draudžia bet kokiu budu bombarduot bei atakuot beginklius miestus, kaimus, gyvenamus namus ir trobesius." O tuo tarpu nuodingų dujų bombos per Didįjį karą kaip tik tokias vietas ir rinkosi. Šiaip ar taip nebutų, bet noriu tik vieną pasakyt, ką yra sakę dar senovės romėnai, kad "karui esant, įstatymai tyli." Gyvenimas parodė, kad taip iš tikrųjų ir yra. Todel ir netenka svajot, kad chemijos karai butų uždrausti ir kad jų nebutų. Uždraust galima, tas taip, bet ką padarysi, jei kuri nors kariaujanti valstybė pradės dujas vėl vartot? O gi nieko.

Ateities karuose nuodingų dujų nebus atsisakyta dar ir todel kad tai yra ginklas, veikiąs kariaujančių nervus. Neužmirškime, kad kiekviename kare svarbiausias kovojančio uždavinys yra sunaikint gal ne tiek fiziškas, kiek morališkas savo priešo iegas, nes priešas, sunaikintas tas fiziškai, bet dar turįs moralių iegų, gali atsigaut, o tuo tarpu, atėmus iš priešo jo moralės iegos — atėmus iš jo pasitikėjimą laimėt ir nuslopinus jo dvasią, priešas nustoja visų iegų ir lieka nugalėtas. Tik šiam tikslui dažniausiai ir budavo daromos didžiausios ir pragariškos artilerijos kanonados, durtuvų atakos ir kt. Šiuo atžvilgiu ypatingai baisus yra cheminis ginklas, ypač, jei kovotojai apie jį nežino, arba neturi priemonių nuo jo apsisaugot. Galima įsivaizduot, kokį morališką smugį gautų didelio miesto gyventojai, visai nepasiruošę ir vieną dieną atsidurę priešo lėktuvų atakos atneštų nuodingų dujų debesyse. O tokios atakos galima susilaukt net pirmą karo dieną.

Tad dabar ir kyla klausimas: jei karai neišvengiami, ir jei ateities karuose svarbiausias vaidmuo teks aviacijai ir nuodingom dujom, tai kokių priemonių griebtis gręsiančiam pavojui pašalinti?

Priemonių yra. Jos gali buti aktingos ir pasingos. Prie pirmųjų priklauso savo aviacija ir zenitinė (priešlėktuvinė) artilerija ir kulkosvaidžiai, o prie pasingų priklauso maskavimas, prožektoriai, priešdujinės kaukės, pasislėpimas, nuodingų dujų neitralizavimas ir kt. Šiais klausimais ypatingai rupinasi kariuomenės vadovybė, nes pirmoje eilėje pavojus gręsia krašto ginkluotoms iegoms .

Bet neužmirškime, kad toks pavojus gręsia ir visiems kitiems gyventojams. Todel šiuo klausimu turėtų susirupint ir pati Lietuvos visuomenė.

Kitose valstybėse tas jau padaryta, pavyzdin, SSSR-e (Rusijoje) veikia didelė organizacija "Osoaviochim" (Obščestvo sodiejstvija oboronie, aviacii i chimii), Lenkijoje "LOPP" (Liga obrony powietrznej panstwa), Amerikoje "C.WA" (Chemical Walfare Association) ir kitur. Tos draugijos ne tik propaagndą varo gyventojuose, bet ir medžiagiškai padeda savo vyriausybėm organizuot priešdujinę ir priešaviacinę apsaugą, žinoma, visą laiką palaikydamos ankštų ryšį su savo kariuomenių vadovybėmis.

Šiuo atžvilgiu ir Lietuva neturėtų nuo kitų atsilikt. Tebus leista čia man pareikšt pageidavimą, kad Lietuvos Šaulių Sąjunga, iki šiol beveik visuose Lietuvos reikaluose ėjusi tautiškai bei lietuviškai nusiteikusios visuomenės avangarde, pirma griebsis iniciatyvos ir čia kalbamu reikalu. Šaulių Sąjungai tas darbas pritiktų dar ir todel, kad klausimais, kuriuos Šaulių Sąjunga oficiališkai yra įsirašiusi net į pirmą vietą savo įstatuose.

Tad ar nevertėtų Šaulių Sąjungai imtis iniciatyvos sudaryt komitetui, kuriame, manau, neatsisakytų dalyvaut Lietuvos profesoriai, chemikai, inžinieriai, gydytojai, aviatoriai, kariai, šauliai ir kiti visuomenės atstovai?

Komitetų tikslas butų: 1) padėt valdžiai imtis priemonių Lietuvą apsaugot nuo galimo chemiško karo pavojaus; 2) ruošt karo chemijos instruktorių kadrą; 3) straipsniais spaudoje, brošiurėlėmis, plakatais, atsišaukimais, paskaitomis aiškint visiems piliečiams tą pavojų, kurio galime susilaukt iš priešo aviacijos ir nuodingų dujų ateities kare; 4) aiškint visuomenei budus nuo tų pavojų apsisaugot; 5) ruošt karo chemijos instruktorių kadrą; 6) pritraukt prie to darbo radiofono valdybą; 7) įvesti bent kelias valandas per metus Lietuvos mokyklose karo chemijos žinioms aiškint; 8) ragint pačią visuomenę aktingai prisidėt prie šio svarbaus darbo ir t.t. ir t.t.

Neužmirškime, kad kiekvienas, net ir baisus, daiktas pasidaro ne toks baisus, kada sugebame jį geriau pažint, ir priešingai — nižinomas ir nelauktas pavojus visada atneša daugiau žalos ir nuostolių.

O tuo tarp pavojus yra. Atsiminkime, kad pasauly yra dar daug tokių dalykų, iš kurių gali vėl įsižiebt nesenai dar užgęsęs pasaulinis gaisras. Nors karo ir niekas nenori, bet jam daug kas ruošiasi.

Tokia nedidelė valstybė, kaip Lietuva, nieko negali ir visai nemano pult, bet jei jai, bunant tarp didelių kaimynų, tektų but užpultai, ji turėtų ir privalėtų gintis. Tai yra Lietuvos šventa pareiga. Todel prieš galimą pavojų neužmerkime akių, bet stengkimes žiurėt jam tiesiai į akis, ir bukime pasiruošę tą pavojų pašalint bent tiek, kiek tai nuo mųs priklauso.

Iš senųjų amžiaus istorijos žinome, kad egiptiečiai per didžiausius pasilinksminimus atnešdavo mumiją, kuri turėdavo primint besilinksminantiems, kad anksčiau ar vėliau juos sutiksianti mirtis.

Dabar yra rimtų mokslininkų, kurie siulo į kiekvieną pasilinksminimą bei šokių vakarą atgabent aeroplaną ir nuodingų dujų bombą, kad besilinksminančios ir šokančios poros, į tuos daiktus žiurėdamos suprastų, jog iš čia joms ir kitiems gręsia toks pavojus, kuris per vieną valandą gražius miestus ir kaimus gali liudnomis kapinėmis paverst.

Dabar tokio dalyko aš nenorėčiau daryt, bet šį pavyzdį pažįmėjau tik todel, kad mes nors retkarčiais neužmirštume pagalvot ir apie tokius dalykus nuo kurių priklauso musų pačių, ir musų tėvų, žmonų, vaikų ir visos Lietuvos likimas.

Tad galvokime, rašykime, kalbėkime, rupinkimės, bet viską tai darykime ne del mados, ne taip sau, bet del reikalo. Šio darbo neatidėliokime, kad paskui nebutų per vėlu.

—o—

SUVALKIJA

Dalis Lietuvos, gulinti iš rytų ir žiemių pusės tarpe Nemuno upės, o iš pietų upės Netos, o iš vakarų sueina su Prusų siena, Suvalkija užima ploto 227 ketvirtaines myles. Senovėje Suvalkiją vadino Sudavija. Pagal padavimą istorijos, čia gyveno lietuvių padermė Jotvingai (juodvydžiai), bet per nuolatinius karus jie visai pranykę. Suvalkija iš tikrųjų yra tiltas į Europą. Čia V amžyje praužė ordos hunnų, kurie užkariavo Rymą. Susivienijus Lenkija su Lietuva, Suvalkija tapo provincija lenkų. Per paskutinį padalinimą Lenkijos, Suvalkija papuolė po globa Prusų nuo 1794 metų iki 1807 metų francuzų imperatorius Napoleonas atmušė nuo Prusų Suvalkiją, Kališių, Plocką, Lomžą ir Varšuvą, o 1809 m. nuo austrų atmušė kitą dalį Lenkijos ir padarė Lenkų karalystę su karalium Ponietovskiu. Bet neilgai ta karalystė egzistavo.

1812 m. tas pats Napoleonas per Suvalkiją ėjo kariaut su rusais. Su Rusais Napoleonas karą pralaimėjo, tai Europa, kad atsilygint rusams už karą su francuzais, Vienoje, 1815 m. lenkų karalystę dovanojo rusams. Tą karalystę vadino kongresovka, užtai kad vienas kongresas iš Europos karalysčių ją padovanojo rusams. Suvalkija ir papuolė tokiu budu po globa lenkų, nors gryna lietuviška šalis.

Per Suvalkija 1756 iki 1763 metų rusų kariuomenė prie carienės Elzės ėjo su Prusais kariaut. Per Didyjį karą 1914 m. Suvalkija buvo laukas mušių tarpe rusų ir vokiečių. Po karui kaip Lietuva stojo nepriklausoma valstybe, tai Suvalkija pateko Lietuvai, tik du apskričiai Suvalkijos teko lenkams: Suvalkų ir Augustavo ir dalis Seinų apskričio.

Prieš Lenkmetį, lenkų karalystė buvo padalinta į 5 gubernijas, bet rusai padarė 10. Iki lenkmečiui Suvalkija buvo Augustavo gubernija, o nuo 1868 metų pradėjo vadintis Suvalkų gubernija. Laikuose iki pasidalinimui, lenkų Suvalkija prigulėjo prie dviejų vyskupijų. Vilkaviškio parapija ėjo iki Kaunui ir buvo Kauno vyskupijos dalimi. Pusė miesto Virbalio prigulėjo Kauno vyskupijai, o kita pusė Vilniaus vyskupijai, o nuo Vilkaviškio parapijos į žiemius Suvalkija buvo Kauno vyskupijos, o į pietus nuo Vilkaviškio parapijos buvo Suvalkija Vilniaus vyskupijos. Taip kaip visa Suvalkija 1794 metais papuolė Prusams, tai Prusai Suvalkijoje 1800 m. padarė Seinų vyskupiją, kuri buvo iki karui 1914 metų. O po karui, kaip dalis Suvalkijos teko lenkams, tai Lietuvos valdžia Suvalkijoje padarė Vilkaviškio vyskupiją 1927 metais.

Rusų imperatoriai daugiausia buvo vedę Vokietijos karalaites, tai jie tankiai turėdavo paprastais vieškeliais važinėtis arkliais iš Petrapilio į Berlyną apie 1600 kilometrų. Kaip tais laikais buvo susisiekimas tik arkliais, prie didesnių traktų, o labiausia, kur važinėdavo carai, tai buvo įrengti gražųs rumai paštų, o paštas laikydavo nuo 30 iki 40 arklių, kad reikalui atsitikus galėtų pavėžyt imperatorių su jo šeimyna.

Kelias į Berlyną iš Petrapilio ėjo per Kauną, Mariampolę ir Vilkaviškį, tai yra per Suvalkiją. Stotis nuo stoties važiuojant imperatoriui buvo 3 mylios (21 kilomteras). Į karietą imperatoriaus kinkydavo 12 arklių. Ant 2 pirmutinių arklių jodavo 2 raiti. O arkliai lėkė zovada. Tai tankiai nuo smarkaus važiavimo arkliai krisdavo kelyje tai, kad tą prašalint, prašalint, prie kelio važiuojant imperatoriui, stovėjo arkliai del rezervo. Kritus arkliui imdavo rezervo arklius ir vėl lėkdavo. Pasakoja, kad imperatoriui pervažiuojant iš Peterbugo į Berlyną, krisdavę ant kelio per 100 arklių. Tai ką kainavo tada važiavimas arkliais. Da pasakoja mano tėvas, kad ir jis turėdavo statyt arklius pravažiuojant imperatoriams. Kaip imperatoriams buvo sunkus susisiekimas prastais vieškeliais, tai 1829 m. iš Petrapilio į Berlyną nutiesė plentą, tai per Mariampolę ir Vilkaviškį jau imperatoriai nuo 1830 m. važinėjo plentu, o 1861 metais iš Petrapilio į Berlyną nutiesė gelžkelį per Kauną ir Vilkaviškį. Tada rusų caras pradėjo važinėt gelžkeliu. Kaip per Suvalkiją iš Kauno į Varšuvą ir nuo Mariampolės į Vilkaviškį nutiesė plentus, tai susisiekimas Suvalkijos pagerėjo. O dar labiau pagerėjo Suvalkijos susisiekimas su pasaulių, kada per Suvalkiją 1861 m. nutiesė gelžkelį. Tada Lietuvoje pabrango visokie produktai, kai turėjo geresnius susisiekimus su pasauliu.

Prieš Didįjį Karą Suvalkija turėjo 860,000 gyventojų. Iš kurių lietuvių buvo į 500,000 gyventojų, lenkų į 200,0000, žydų į 120,000 ir kitų tautelių į 40,000 gyventojų.

Administratyviškai Suvalkija buvo padalinta į 7 apskričius: 1) Naumiesčio, 2) Mariampolės, 3) Vilkaviškio, 4) Kalvarijos, 5) Suvalkų, 6) Seinų ir 7) Augustavo. Apart šių apskričių miestų gubernija buvo trys neapskričių miestai: Virbalis, Šakiai ir Prienai ir 18 miestelių, kurie teisių miesto neturėjo. Suvalkų gubernija turėjo 92 valsčiu, kaip prieš karą juos vadino gminom. Suvalkų gubernijoje buvo daugiau kaip 5000 dvarų ir kaimų.

Lenkai spėjo sulenkint Suvalkiją tik iš pietų pusės, kur suėjo lenkų siena, Suvalkų ir Augustavo apskričius ir dalį Seinų. Bet jiems mažai davėsi sulenkint, kiti Suvalkijos apskričiai. Didžiausi rasodninkai lenkinimo buvo dvarai, kur sėdėjo lenkų dvarininkai.

M o k y k l ų iki Lenkmečiui buvo mažai. Liaudies mokyklų buvo tik 18 visoje Suvalkijoje, buvo viena gimnazija Suvalkuose vyriška ir moteriška ir Mariampolėje buvo progimnazija ir Seinuose kunigų seminarija. Tai lenkai per mokyklas mažai ką pešdavo su savo sulenkinimu. Tuom tarpu mažai kas iš lietuvių lankė lenkų gimnazijas. Bet jeigu kartais lietuvis papuldavo į jų gimnaziją, tai tapdavo jau lenku.

Po lenkmečiui 1863 m., kaip rusai paėmė Suvalkiją į savo letenas, tai ir aplaužė ragus lenkams. Rusai į vietą lenkiškų mokyklų priveisė rusų mokyklų, kuriose buvo mokinama viskas vien tik rusų kalba. Jau į 30 metų po Lenkemečiui 1893 metais skaičius rusų mokyklų siekė 180 tik liaudies mokyklų, tai yra 10 kartų daugiau kaip prieš Lenkmetį. Mariampolės progimnazija buvo paversta į gimnaziją, iš kurios išėjo daug Lietuvos didvyrių. Veiveriuose buvo atidaryta mokytojų seminarija. O prie Lietuvos valdžios, Suvalkijoje jau daugiau yra mokyklų negu buvo prie rusų valdžios.

Mok. J. Vencius

ŽENGIANT PRIE MOKSLO

KODEL DENTISTAI VARTOJA JUKDOMĄ GESĄ?

Šis gesas yra chemiškas nitrogeno ir oksygeno mišinys. Jo chemiškas vardas, tai salietringas oksidas. Jis susijungia su kraujo raudonom kruopelėm ir liglaikinai sulaiko jas nuo nešimo užtektinai oksygeno į smegenis. Tai tas padaro žmonėms netekti skausmo jausmo.

KODEL NUGERIAMOJI POPIERA SUGERIA RAŠALĄ DAUG GREIČIAU NEGU PAPRASTA POPIERA?

Užtai, kad nugeriamosios popieros siuleliai suausti labai liuosai, taip kad popiera skylėta. Taigi yra milijonai smulkių skylelių vidury popieros, į kurias vanduo gali įmirkt. Paprasta popiera daug tankesnė; jos siuleliai yra arčiau prie viens kito.

KAIP RANKŠLUOSTIS NUDŽIOVINA RANKAS?

Tuo pačiu budu kaip nugeriamoji popiera sugeria rašalą. Vanduo yra paimtas į milijonus mažų skylelių tarpe siulelių rankšluoščio audekle.

KAIP GALIMA PADARYYT ŠVIEŽŲ VANDENĮ IŠ SURAUS VANDENIO?

Reikia distiliuot, tai yra, padaryt garus iš jo ir paskui sutirštint atgal į vandenį. Negalima paverst druską į garus. Ji pasilieka užpakalyje ir taip atsiskiria iš vandens. Laivuose, kurie plaukia per jures, padaro šviežų vandenį šituo budu.

KAIP GALIMA ATSKIRT VILNONĮ DRABUŽĮ NUO BOVELNOS?

Įdėk vilnonį audeklo šmotelį į stiprų sodos šarmą. Vilnonis šmotelis bus nuėstas; gi bovelną visai nepalies.

KODEL SPALVUOTI RUBAI KARTAIS NUŠUNTA SAULĖS ŠVIESOJ?

Drabužių spalva dažniausia priklauso nuo dažų. Dažai yra labai painųs chemiški mišiniai. Daugelis iš jų yra šviesos atmušami, pakeisti į kitus chemikalus. Kaikurie iš šių kitų chemikalų neturi spalvos arba turi spalvas, kurios skiriasi nuo originališko dažo. Stiprųs dažai yra tie, kurie negali but pakeisti per šviesą.

KAS YRA SKRAJOJANTI UGNIS?

Pelkėse ir klampynėse, medis ir kitoki augmeninė medega, kuriai pasitaiko but užkasta purvyno supuvimuose ir sudaro kaikuriuos lengvai uždegamus gesus. Šių gesų burbulai kai kada pakyla į paviršį ir užsidega kada jie paliečia orą. Manoma, kad viršminėtas paaiškinimas yra viena priežastis del mirguojančių šviesų tankiai matytų tose vietose ir vadinama klaidžiojama ugnimi. Kita priežastis gali but kaikurie iš žemų augmenų ir gyvos bakterijos, kurios pagamina šviesą lygiai tiek, kiek šviesvabaliai.

SU KUO BALTINA PLAUKUS?

Hydrogenas peroksidas paliuosuoja tokią ypatingai veiklią oksygeno rušį. Šis veiklusis oksygenas chemiškai susijungia su spalvuotom medegom plaukuose ir pakeičia jas į kitus mišinius, kurie yra be spalvų ar šviesiai geltoną.

KODEL KIAUŠINIS SUKIETĖJA KADA JĮ VIRINA?

Kiaušinis yra sudėtas daugiausia iš medegos, vadinamos baltymu. Karštis visiškai pakeičia šią medegą; padaro ją į visai nują medegą, kuri kietesnė ir stangesnė. Karštis sukelia visai kitą molekulų sutvarkymą baltyme. Kituose valgiuose molekulų pertvarkymai karščio pagaminti nėra tie patys kaip baltyme, tai ta pati pasekmė neįvyksta. Jie tampa minkštesniais ne kietesniais.

KODEL GALIMA SUPLAKT KIAUŠINIO BALTYMĄ Į PUTAS, NORS NEGALIMA TAIP PADARYT SU TRYNIU?

Putos yra padarytos iš tukstančių mažų oro burbulų, kiekvienas apsuptas kiaušinio baltymo plėve, kaip plėvelė aplink muilo burbulo. Kiaušinio baltymas padaro geresnes putas negu vanduo, kad mažos plėvelės aplink pavienius oro burbulus putose netruksta taip lengvai.

KODEL SIDABRAS PAJUOSTA KADA PER ILGĄ LAIKĄ IŠSTATYTAS ORE?

Ore randsi mažai sieros gesų, paprastai paeinančių iš sieros, kuri randasi kaipo negrynumas anglyse ir kituose kuruose. Sidabras turi didelį pritraukimą prie sieros. Jisai suima sieros gesus iš oro ir sudaro tokį juodą mišinį, vadinamą sidabro sulphidu.

KODEL OBUOLIO NUPIAUTAS KRAŠTAS PARUNDA?

Obuoliuose randasi ne daug kaikurio chemiško mišinio, kuris yra bespalvis taip ilgai kiek jis buna obuolyje, bet kuris labai greitai susijungia su oro oksygenu kaip tik jis susiduria su oru. Šio susijungimo pasekmė, tai kitas mišinys, kuriam pasitaiko turėt tamisai rudą spalvą?

KODEL KRAKMOLAS PADARO RUBUS STAMANTRIAIS?

Krakmolo molekulos arb smulkios dalelės įsispraudžia į mažus tarpelius tarpe siulelių valaknų rubuose ir suklijuoja šias valaknas lygiai kaip su klijais. Tas neleidžia valaknas visiškai paslyst ant viena kitos ir todel rubai buna stamantrųs.

KODEL LAZURKA SKALBIAMI RUBAI BUNA BALTESNI?

Teisingai kalbant, ji visai neskalbia rubus baltai, tik juos paverčia truputį mėlsvais. Išskalbti drabužiai dažnai buna geltoni. Bile maliorius pasakys, kad mėlyna spalva turi linkmę neutralizuot geltoną palvą. Tai toji maža dalis mėlynos spalvos, kada įdėta lazurkos, paslepia geltonumą ir padaro, kad skalbiniai atrodytų baltesni negu kad buvo pirmiau.

AR VERDANTIS VANDUO PRAŠALINA NEGRYNUMUS JAME?

Labai mažai jeigu kiek, chemiškų negrynumų gali but išimti per virinimą. Bet virinimas užmuša gemalus vandeny ir tai todel gydytojai pataria, kad reikia virint netyrą vandenį. Yra daugiau pavojaus iš gemalų, kurie gali priduot ligų negu iš bile paprastų chemiškų negrynumų.

KODEL BENZINAS IŠIMA TAUKUS IŠ RUBŲ?

Beveik visokios riebumų ir tepalų rušys gali but ištirpinamos benzine, kaip druska ištirpinama vandenyje. Benzinas tiktai sutirpina riebumus ir nuplauna.

KAIP GALIMA DARODYT, KAD LANGO STIKLAS TIKRAI SPALVUOTAS?

Paimk liuosą stiklo lapą, pakelk aukštyn ir žiurėk per jį į kraštą. Matysi, kad jis yra tikrai žalsvas, kaip žalių bonkų stiklas. Langas rodosi, kad be spalvos tiktai užtai, kad žiurime per tokį mažą jo storumą.

KODEL KANDŽIŲ BOLĖS SUSIMAŽINA IR IŠNYKSTA?

Jos išgaruoja lygiai kaip vanduo atidarytame inde. Chemikalas, iš kurio kandžių bolės padarytos yra vienas iš tų medegų, gurios gali garuot tiesiog iš kieto stovio ir joms nereikia pereit per skysčio stovį.

Vis Del Tavęs

Oi mėlsvos, mėlsvos jųs akaitės!
Kiek turit savyje gražių paslapčių,
O veidas meilesnis mergaitės
Kiek kuria savyje skaisčiausių minčių...
Ašaros, džiaugsmas—viskas del jos.
Kartais gyvybės nustojimas—
Viskas tai daros del meilės karštos
Ir jaunystės gražios praradimas .

Vargo Žmogelis

VIETOS ŽINIOS

S.L.A. Centro Organizatorius A. Žukas kalbėjo 57 kuopos susirinkime 2 dieną vasario, Lietuvių svetainėje, 29 Endicott g. Po žukui, kalbėjo Jusius, Šalaviejus, Skliutas, Lekeckas ir Žaldokas. Iš kalbėtojų žukas ir J. Skliutas rimčiausiai savo tėmose užsilaikė. Jusius truputį buvo įkaitęs ir grąsiną S.L.A. Centro Organizatorių užblokiuot ant vietos, kad pastarasis nė neišvažiuotų už skaldymą S. L. A. kuopų. Gi Žaldokas tiesiok gązdino C.O. žuką, sakydamas, kad "į sekantį S.L.A. seimą, jis suorganizuosiąs Pennsylvanijos ir Illinojaus valstijų angliakasius, ir jie išprosysią S.L.A. Plidomąjai Tarybai nugaras. už jų netaktą link komunistų." Vietos kuopos naris Lekeckas, pasisakė, kad jis atstovaująs katalikų grupę ir kvietė katalikus imt balsą. Šalaviejus prisiminė, kad žukas buvo pas jį atsilankęs ir pasisakęs, kad jo nuomonės esą pas jį, o jis tik dirbąs kur valgąs, ir daugiau butų ką pasakęs savo paslapčių, jeigu ne P. Dėdynas, kuris kaip tik tuo momomentu suspėjęs žuko diplomatišką kalbą pertraukt nuo tikslios politikos.

Reikia pasakyt, kad nors prakalbos buvo šiurkščios, bet gyvos ir reikia atiduot kreditas A. Žukui S. L. A. organizatoriui už jo ištvermę ir taktą laikytis bešališkai partyviškuose užsivarinėjimuose. Publikos buvo virš poros šimtų, visi ramiai klausėsi iki 7 valandai vakaro, iki buvo uždarytas susirininkimas. **Rep.**

RIALTO TEATRE

Štai vienas iš tų skaptingų paveikslų, kuris sukelia įdomumą su savo pritraukimu nuo pat pradžių, supažindina su nepaprastais žmonėmis, laiko tave nežinojime per paslapčių painumus, suteikia ir šiurpulių ir palieka publiką patenkintą raganiškos pasakos pabaigoje. Tai gerai žinoma Wilkie Collins pasaka "The Woman in White", kuri bus rodoma Rialto teatre sekmadienį ir svarbiausią rolę lošia Blanche Sweet, kurios linksmas budas labai pritinka didmoteriai, kuri pereina per stebėtinus įvykius pirma negu niekšystė tampa nubausta ir dorybė gauna savo atlyginimą. Viena iš geriausių komedijų, kurios buvo čia rodomos į kelis mėnesius, tai Glenn Tryon'o vėliausias paveikslas "It can be Done", kuris bus rodomas irgi sekmadienį. Tryon'"as lošia labai puikiai ir Sue Carol labai įdomi kaipo turinti vieną iš svarbiausių rolių. Nepraleiskite progos ateit į Muzikališką vakarą pirmadienį kada bus keturiasdešimt penkios minutės juokų su visais profesionalais artistais.

KATALIKIŠKŲ DRAUGIJŲ FEDERACIJOS 13-tas skyrius visu smarkumu ruošiasi iškilmingai paminėt 16 dieną Vasario, Lietuvos Nepriklausomybės šventę. Vakare Šv. Kazimiero parapijos salėje bus didelės prakalbos. Kalbės vos tik atvykęs iš Lietuvos kun. S. Stonis, kuris Šv. Kazimiero par. eina vikaro pareigas. Antras kalbėtojas bus adv. A. Mileris, irgi vasarą praleidęs Lietuvoje. Taipgi kalbės klebonas kun. Petraitis. Dalyvaus Šv. Kazimiero Choras po vadovyste vargonininko J. Žemaičio ir didysis Worcesterio Lietuvių benas po vadovyste J. Bliudžiaus. Žodžiu sakant bus milžiniškas programas. Taipgi išpildys gražų programą parapijinės mokyklos vaikučiai.

Katalikų Seimas. Prie to katalikų federacijos skyrius rupestingai ruošiasi sutikt katalikų draugijų atstovus 22 dieną vasario. Tą dieną bus iškilmingos mišios 9:30 ryte. Po pamaldų bus pirma sesija Šv. Kazimiero pobažnytinėje salėje. Taipgi ir Worcesterio lietuvių draugijos kviečiamos išrinkt atstovų, kad šis seimas butų skaitlingiausis.

Šv. Kazimiero choras rengaisi prie didelio koncerto vadovaujant Juozui Žemaičiui, kuris įvyks kovo 2 dieną, Junior High Auditorium.

Labdarybės draugija rengija rengia didelius šokius 1 dieną kovo, 7 val. vakare, L.U.Klaubo salėje, 12 Vernon gatvės. Kviečia atsilankyt ir linksmai laiką praleist. **Rep.**

Smagiausi ir Linksmiausi šokiai kokie ikšioliai tebuvo įvyks šeštadienio vakarą, vasario 8-tą dieną, Lietuvių Ukėsų svetainėje. J. Dirvelio, lietuviška smarki orkestra grajis naujausius šokius. Šventos Petronėlės draugija rengė šį balių su dideliu smarkumu nuo seniai, tai beabejonės visi kurie atsilankys praleis laiką kuo smagiausiai.

Pietinės moterys susiburusios į Aušros Vartų draugiją, jau pilnai prisirengę pavaišint didelę svečių minią laike rengiamo žaidimo vakaro, ateinantį ketvirtadienį, vasario 13-tą dieną. Kazyravimas prasidės lygiai 7:30 valandą vakare, Aušros Vartų bažnyčios svetainėje. Už labai menką įžangą turėsint progos laimėt brangią dovaną ir praleist laiką linksmai.

Kitas Žaidimo Vakaras įvyks vasario 13-tą dieną, Šv. Kazimiero salėje, ketvirtadienį, 7:30 vakare. Šv. Onos Moterų D-jos narės rupestingai darbuojasi su pasirįžimu, kad šis parengimas pasisektų visais atžvilgiais. Užsimokėję labai mažą įžangą galėsite kelias valandas pakortuot linksmoj kompanijoj, paragaut skanių užkandžių ir jei seksis gerai, laimėt puikią dovaną.

Suvienytų Valstijų Pirmojo Prezidento Jurgio Washington'o gimimo dienoje, vasario 22-trą įvyks dideli šokiai, Lietuvių svetainėje, 29 Endioctt gatvės. Yra paimta puiki orkestra ir įvyks nepaprasti įvairumynai. "Aido" choristai rengia šį vakarą su dideliu smarkumu.

Basketball ir Šokiai rengiami vasario 22-trą dieną, šeštadienio vakarą, Junior aukštosios mokyklos salėje, Grafton ir Dorchester gatvių. Basketball loš Waterburio Vyčiai su Šv. Kazimiero choro dalyviais. Šokiai prasidės tuojau po basketball lošimo. Tai bus šaunus jaunimo vakaras.

Nepaprastas Įvairus teatrališkas vakaras įvyks paskutinį šio mėnesio sekmadienį, vasario 23-čią dieną, Aušros Vartų parapijos svetainėje. Programas prasidės kaip 7:30 val. vakare. Dalyvaus gabiausi lošėjai, talentingi dainininkai ir gabūs muzikantai.

Linksmą Balių rengia Birutės Draugija, kovo 1-mą dieną Šioji teatrališka draugija pasiskyrė lietuvių svetainę, 29 Endicott gatvės laikyt šiuos šokius. Įžanga labai maža, tai visi pasinaudokite proga ir ateikite pasilinksmint paskutinį sykį prieš gavėnią.

Didžiausia Dentisto Praktika Worcesteryje

TURIME SUVIRŠ 30,000 PACIENTŲ — Visi Darbo Žmonės

Ištraukiam Dantis Be Skausmo —— $1.00

Visas Darbas Gvarantuotas

Dantų Setus Padarom, Kad Atrodytų Tikrais

Turėjau suvirš 20 metų patyrimo ir esu ekspertas dantų taisyme.

Gražios Auksinės Karunėlės ir Tilteliai, padaryti iš geriausios medžiagos.

Visi darbo žmonės turėtų ateit pas mane, nes mano kainos yra pigios ir kadangi esu dentistas jau virš 20 metų, galiu duot gerų patarnavimų.

Dantų Nuvalymas $1.

Sutaisom Sulaužytus Dantų Setus

Dr. Frederick Brown

58 FRONT GATVĖS, KAMPAS COMMERCIAL GATVĖS, Viršuj Brewer's Vaistinyčios

ATIDARYTA VAKARAIS — WORCESTER, MASS.

J. Sabaliauskas, Tenoras

NEPAPRASTA KALAKUTŲ VAKARIENĖ

Rengia Worcesterio Suvienytos Lietuvių Draugijos, sekmadienį, vasario 9-tą dieną, šeštą valandą vakare. Per vakarienę, kuri bus Lietuvių svetainėj, 29 Endicott gatvės, bus duodama skaniausia vakarienė kokios panašios vakarienės Worcestery ir apielinkėje dar nėra buvę. Bus kalakutų, žemuogių ir dar daugiau gardumynų, kuriuos negalima visus nė suminėt. Reikia pažymėt butinai, kad vakarienę pagamins specialis "kukorius" A. Lukošiunas, kurs yra gerai patyręs tame darbe. Dar ne viskas. Bus duodamas puikiausias programas, kurį išpildys iš Worcesterio ir apielinkės garsus dainininkai ir artistai, kaip: J. Sabaliauskas, V. Tumanis, M. Paruliutė, B. Kupsčiutė, F. Šiupėniutė, P. Kalantos orkestra, N. Ausiejutė, ir M. Meškienė, akompanistė. Todel kviečiame visas ir visus kaip Worcesteriečius taip ir apielinkės lietuvius dalyvaut nepaprastoje vakarienėje. Įžanga $1.00.

Kviečia Komitetas

TIESIAI Į KLAIPĖDĄ

VISOS PASTANGOS BUS PAŠVĘSTOS PADARYT KELIONĘ ATMINTINU ĮVYKIU, PILNĄ ĮVAIRUMŲ IR MALONUMŲ DEL TŲ, KURIE JOJE DALYVAUS

ŽEMIAUSIOS KAINOS TIESIAI Į KLAIPĖDĄ:

Trečia klesa į vieną pusę..	$107.00
Trečia klesa į abi pusi....	$181.00
Turist. trečia kl. į vieną pusę	$123.50
Turist. 3 kl. į abi pusi (min.)	$204.00
Cabin klesa	$142.50

Už Vaikus: Nuo 1 iki 10 metų pusė kainos.

Už Kudikius iki 1-nų metų $5.50

Valdžios Revenue ir Head Tax'ai atskyrium.

IŠPLAUKIMAI LAIVŲ IŠ NEW YORKO:

20 Vasario....	"ESTONIA"
8 Kovo.....	"LITUANIA"
3 Balandžio .	"LITUANIA"
17 Balandžio.	"LITUANIA"
1 Gegužės ..	"POLONIA"
17 Gegužės ...	"ESTONIA"
26 Gegužės ..	"LITUANIA"

TANKŲS IŠPLAUKIMAI LAIVŲ STAČIAI IŠ KLAIPĖDOS

SMAGIAUSIA IR PATOGIAUSIA KELIONĖ

Del informacijų ir laivakorčių kreipkitės tuojau pas savo vietos Agentą

Nelaukit Paskutinių Dienų

BALTIC AMERICAN LINE

8 Bridge St., New York, N. Y. 315 So. Dearborn St., Chicago, Ill., Union Trust Bldg., Pittsburgh, Pa. 616 St. James St., Montreal, Can.

Lietuviškos Saldainės kątik atgabentos iš Lietuvos

galima gaut Amer. Lietuvio krautuvėj, 14 Vernon gatvės, Worcester, Mass. Tel. P. 5318

Visiems, kurie tik priisiųs dolerį, gaus gražią Lietuviškų Saldainių Dėžutę. Nepamirškite.

PAIEŠKOJIMAI

PAIEŠKO vedusių pora sau tinkamo kambario—prirengto, prie lietuviškos šeimynos. Kreipkitės tuojau į

AMERIKOS LIETUVIO OFISĄ
14 Vernon gatvės, Worcester, Mass.

PARDAVIMAI

PARDUODAM ir pristatom į namus visokių malkų beržų, kietų malkų ir sakų — $7.00, $10.00, ir $12, už sieksnį.

V. ir J. ZABLACKAS,
ISLAND FARM,
Leicester, Mass. Tel. Leicester 176

The **Workmen's Circle** Co-Operative Bakery
Water ir Harrison Gatvių Kampas

IŠKEPA

Geriausią Kvietinę Ir Ruginę Duoną Ir Pyragaičius

Musų Kepykla Tai Hygieniškiausia Vieta Worcesterio Mieste

Užsimoka

Aplankyt Šią Kepyklą

Vienatinis Lietuvis Gydytojas Worcestery

Dr. Juozas Landžius
(SEYMOUR)
51 Providence St., Worcester, Mass.
Ofisas atidarytas:
nuo 2 — 4 popiet; nuo 7—9 vakare
Tel. Park 5873

Dr. Pr. Puskunigis
4 LAFAYETTE ST.
Tel. Park 4643
Valandos: 2—4 ir 6—7:30
Panedėliais ir Utarninkais
No. Grafton'e
Tel. Grafton 188 Ring 14

Ben. Mendelsohn
ADVOKATAS
390 Main St. Room 931-932
Worcester, Mass.
Park 2470 Res. Maple 3133 W

ANNA JOHNSON
LIETUVĖ ADVOKATĖ
Tel. Park 1152—1153
720—721 SLATER BUILDING
Worcester, Mass.

DOLLAR Laundry
Savininkas E. Slavickas
Išskalbia visos savaitės žlugtą kuo gražiausiai, už $1.00. Gerai, švariai išskalbia drabužius ir pristato į namus.

Lietuviška Skalbykla
5 SEYMOUR ST.
Tel. Park 314 Worcester, Mass.

KONTRAKTORIUS Peter Katauskas
71 PENN AVE. WORCESTERYJE
Tel. Cedar 5619 J.
Budavojam naujus namus ir taisom senus, taipgi pastatom garadžius. Cemento darbas, tai musų speciailškumas. Viską atliekam sąžiniškai už prieinamą kainą.
Reikale planus patys padarom ir suteikiam gerus, praktiškus patarimus.

RIALTO TEATRAS
MILLBURY STREET
Gražus, Įdomus Paveikslai. Programas mainomas kasdien. Populiariškos kainos.

DUBELTAVAS PROOGRAMAS
Sekmadienį, Vasario 9-tą, 1930 m.
Pirmas Veikalas
"THE WOMAN IN WHITE"
Su Blanche Sweet
Antras Veikalas
"IT CAN BE DONE"
Su Glenn Tryon
CHARLIE CHASE KOMEDIJA
Pirmadienį, Vasario 10-tą dieną
DIDELIS MUZIKALIŠKAS VAKARAS
45 minutės gabumo—
Visi Profesionalai
SCENOJE — "BETTER DAYS"
su visom žvaigždėm
— ir —
Įvairių Trumpų Veikalėlių
Komedija, Naujienos ir Paveikslai

STAYMAN'S
Didelis Centras Pasirinkimui Kepurių ir Kaklaraišių
STAYMAN'S
Kampas Front ir Trumbull Gatvių
Worcester, Mass.

Motiejus A. Čivinskas
GERIAUSIS LIETUVIS GRABORIUS

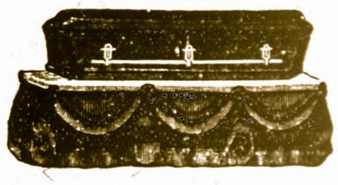

Patarnauju laidotuvėm ir išrandavoju automobilius įvairiems reikalams u prieinamiausią kainą.
Tel. Park 4156
340 Harding St. Worcester, Mass

NAUJI COLUMBIA REKORDAI

Vėliausi ir Geriausi Lietuviški Rekordai!

UŽEIKITE IŠGIRST ŠIUOS COLUMBIA IŠDIRBYSTĖS REKORDUS IR IŠSIRINKITE SAU TINKAMIAUSIUS

Čia įdedam tik keletą vėliausios laidos Columbijos rekordų ką tik į musų knygyną atgabentų:

16143—F	(Petro Polka (Vestuvių Polka	Mahanojaus Mainerių Orkestra
16142—F	(Paprieniokų Polka (Prano Polka	Mahanojaus Mainerių Orkestra
16139—F	(Oi, Skauda, Skauda (Aš Žirgelį Balnosiu	K. Menkeliuniutė ir F. Stankunas
16138—F	(Kačiukas (Šalta žiemužė	A. Vanagaitis
16137—F	(Žalia Girelė (Lik su Dievu Panitėle	Mahánojaus L. Mainerių Orkestra
16135—F	(Šokių Polka (Naujų Metų Polka	Mahanojaus L. Mainerių Orkestra
16146—F	(Šalčiai ir Merginos (Linksmas Amerikietis	F. Stankunas, Baritonas
16147—F	(Katriutės Polka (Klaipėdos Polka	Mahanojaus Liet. Main. Orkestra
16148—F	(Senelio Polka (Jaunas Senis	A. Vanagaitis ir Akiras
16145—F	(Pragėriau Žirgelį (Eisim laukan	A. Vanagaitis ir Olšauskas

Apart čia pažymėtų Columbia Rekordų, musų knygyne galima rast šimtus kitokių įvairiausio muzikos turinio: Polkų, Valcų, Mazurkų, Maršų. Dainų, Orkestrų, Benų ir daug kitokių, Kreipkitės į —

Amerikos Lietuvio Knygynas
14 VERNON ST. WORCESTER, MASS.